

Defensa dels mèrits del doctorand a càrrec del doctor Eugeni Aguiló Pérez

Molt honorable Sr. President,
Magnífic i Excel·lentíssim Sr. Rector,
Senyores, senyors,

Em plau exercir l'honrosa tasca de pronunciar aquesta *laudatio academica*, en definitiva, d'exposar en un breu espai de temps la llarga i fecunda trajectòria de Gabriel Escarrer en el món del turisme en general, i de les empreses d'aquest sector en particular.

La investidura de Gabriel Escarrer com a doctor honoris causa d'aquesta universitat constitueix una fita d'extraordinària importància per al sector turístic i per a la mateixa tasca d'anàlisi i estudi del sector per part de la Universitat. Molts podrien estar d'acord que aquesta felicitosa circumstància coincideix amb una època caracteritzada per una àmplia presa de consciència en relació amb la necessitat de desenvolupar un conjunt d'iniciatives bàsiques per garantir la continuïtat i solidesa d'un sector que ha generat riquesa i benestar a la nostra comunitat, si bé és cert que aquest desenvolupament ha anat acompanyat d'alguns desequilibris que tots volem pal·liar.

El nostre desenvolupament turístic es fonamenta en noves iniciatives empresarials molt meritòries, ja que no eren gaires els que creien en la consolidació del sector com a font permanent de riquesa. En molts de casos, el turisme no aconseguia un suport polític i financer adequat per la por que la seva vulnerabilitat fos excessivament elevada.

Malgrat tot, al llarg del temps la mateixa revolució de l'oci i l'actitud decidida d'una part significativa de l'empresariat aconseguirien consolidar el sector fins a cotes impensables que només posen en dubte aquells que amb raó creuen que un continu desenvolupament pot continuar sent, per desgràcia, la nota predominant en el pròxim futur, tal com ha posat en relleu recentment el nostre doctorand.

Avui més que mai, doncs, i tret d'errors futurs irremeiables, hem aconseguit de crear una realitat permanent, que no és només fruit d'una moda passatgera. En tenim una prova en l'actitud de Gabriel Escarrer, com a exemple més evident de l'empresari que, després d'un llarg període d'experiència, pot exportar tecnologia turística a molts de racons del món, i convertir així les nostres illes en un exemple del que fan avui els països més desenvolupats del planeta.

S'ha de dir amb rotunditat que la nostra universitat ha estat extremadament sensible a aquesta realitat i ha obert les portes, en la mesura de les seves possibilitats, al món del turisme. La posada en marxa de l'Escola de Turisme del Govern Balear, la possibilitat d'instal·lar al Campus la nova Escola d'Hoteleria, en la realització de la qual, per cert, ningú en aquests moments no hauria d'escatimar esforços, l'inici de contactes internacionals fructífers amb altres centres d'ensenyament i investigació especialitzats en turisme, l'elaboració del *Llibre blanc del turisme* encarregat per la Conselleria de Turisme i altres diversos projectes, són una bona mostra d'aquest nou tarannà.

No obstant això, creiem que aquesta tasca és estrictament necessària i el fet que la desenvolupi la Universitat és únicament la resposta a una àmplia demanda que es produeix en la nostra societat.

Efectivament, el gran creixement turístic a les Balears durant aquests darrers vint-i-cinc anys es deu, fonamentalment, a l'actitud de les grans iniciatives empresarials, entre les quals destaca, sens dubte, la del nostre doctorand. L'evolució de tot sector passa per diverses etapes. Avui el turisme ja està en fase de plena maduresa i la seva consolidació dependrà en gran part de l'interès que hi hagi en la formació de cabal humà.

Si bé aquest aspecte s'ha oblidat en el transcurs d'aquesta etapa de gran desenvolupament, és cert, com acab d'assenyalar, que avui la presa de consciència és generalitzada i que la Universitat ha estat extremadament sensible a aquesta crida.

Els aspectes relacionats amb la formació i la investigació en el camp del turisme constitueixen un repte per al futur de tanta importància com pot ser la planificació i ordenació del desenvolupament turístic, de la necessitat de la qual ja no dubta ningú.

Avui més que mai tenim davant nostre el repte d'enfrontar-nos a aquesta presa de consciència generalitzada sobre aquests problemes bàsics. Fer cara a aquest repte sempre es veurà estimulat per la contemplació de l'obra de Gabriel Escarrer, que amb la seva trajectòria ha donat exemple de l'esperit d'iniciativa per assolir les fites aparentment més inassolibles en una carrera empresarial que s'inicia en una petita explotació i que culmina avui en una de les empreses turístiques més destacades del món.

Efectivament, Gabriel Escarrer inicia la seva activitat a la segona meitat dels anys cinquanta explotant un petit hotel de Son Armadans la mida del qual no excedia les seixanta places. Pocs anys després i amb l'inici del primer gran boom turístic adquireix i explota nous establiments hotelers i s'arriba a formar la cadena hotelera que sota el signe de l'expansió continuada prengué el nom d'Hotels Mallorquins.

Els primers anys de la segona meitat de la dècada dels seixanta els Hotels Mallorquins fan les primeres passes per a l'expansió de la cadena hotelera a nivell estatal. En aquesta època Hotels Mallorquins pren el nom d'Hotels Sol.

A l'empara del segon boom turístic de la present dècada s'abandona l'expansió a la nostra illa, tret de les adquisicions en paquets d'establiments hotelers, com passa amb la compra del a Companyia Hotelera del Mediterrani. El 1984 la Cadena Sol fa un gran salt cap endavant en la implantació a la Península en aconseguir el control d'Hotasa. A partir d'aquí es consolida la presència de Sol a nivell estatal.

La darrera fase a l'expansió de l'empresa que lidera Gabriel Escarrer se circumscriu a la presència internacional de la Cadena Sol, que s'inicia el 1985 amb la inauguració de l'hotel Bali Sol a Indonèsia.

Ja aquests darrers temps l'estructura de la cadena es diversifica i la companyia passa a anomenar-se Grup Sol. Aquest fet s'origina a final de 1987, quan la Cadena Melià s'integra a la Cadena Sol. Això dóna lloc a la creació del Grup Sol, en què la diversificació del producte fa possible que la marca Hotels Sol es destini als hotels de tres i quatre estrelles i la marca Melià Hotels quedi circumscrita als establiments de gran luxe.

Avui, al nom de Bali Sol d'Indonèsia, ja s'hi pot afegir un nombre elevat d'hotels a Veneçuela, Colòmbia i Iraq, i més recentment a Mèxic i a Santo Domingo. Així mateix, el Grup Sol ha obert la via europea i avui ja hi ha prevista l'obertura d'establiments a Bruges i al mateix Moscou.

Tot aquest ràpid camí recorregut per la via del creixement ha conduït el Grup Sol a ser la primera cadena hotelera espanyola, la tercera d'Europa i a situar-se entre les quinze primeres del món.

Aquest ritme d'expansió vertiginós ha originat que la companyia liderada per Gabriel Escarrer ofereixi unes xifres realment esborronadores. Els hotels explotats per la Cadena Sol s'aproximen als cent quaranta, amb un total de prop de quaranta mil habitacions, cosa que suposa un nombre de places clarament superior a setanta mil. D'aquestes, prop de quatre mil corresponen a la secció internacional, en fase de clara expansió.

D'altra banda, el ritme de creixement per categories es decanta cap a l'oferta de quatre i cinc estrelles.

Una altra dada realment rellevant es refereix a l'ocupació que genera el Grup Sol. Es pot afirmar que en l'actualitat el grup de treball puja a una plantilla de més de quinze mil empleats.

Tota aquesta oferta de places hoteleres va acompanyada d'una extensa gamma de serveis complementaris que garanteixen uns nivells de qualitat elevats.

D'aquesta inexorable realitat empresarial, que es podria complementar amb altres moltes dades, en té l'artífex en Gabriel Escarrer, en el qual cobra ple sentit la naturalesa pròpia de la funció empresarial des de les diferents versions a les quals es pot acollir l'activitat d'aquest element tan essencial en qualsevol procés productiu.

Efectivament, Gabriel Escarrer, d'una banda, és un exemple de "l'empresari risc" que ja definia Knight a principis de segle. La seva recerca constant de nous mercats per cobrir una demanda incerta que genera, per tant, una activitat arriscada, n'és una mostra clara.

Però és que a més, el nostre doctorand compleix els requisits que permeten classificar-lo com a "empresari innovador", segons el concepte que en el seu moment encunyà Schumpeter. En la seva actuació no queda explícita aquesta situació d'equilibri que es dona en el sistema econòmic quan l'empresari redueix el seu camp de possibilitats a l'aprofitament de les innovacions que s'han realitzat en altres moments. En canvi, ens trobam davant l'empresari creador que contínuament assaja amb èxit noves combinacions i fórmules productives. És en aquest sentit de creació i imaginació que l'empresari es converteix, com en el nostre cas, en la figura central del difícil entramat que mena al desenvolupament econòmic i en definitiva a la millora del benestar.

Des de la reduïda parcel·la d'autoritat que em confereix la meva especialització en el camp econòmic i empresarial, crec fermament que el nomenament de Gabriel Escarrer com a doctor honoris causa per la Universitat d'aquesta terra nostra no constitueix més que un acte de reconeixement de la significació que té per a les nostres illes la seva contribució al desenvolupament de l'activitat turística, element essencial de llur estructura productiva.

Pens, també, que la Universitat ha encertat plenament volent incorporar a la llista de figures il·lustres Gabriel Escarrer com a exemple de l'esforç decidit en la consecució d'un objectiu les conseqüències del qual són una millora de les condicions de benestar i riquesa de la nostra comunitat. Aquestes condicions tan favorables constitueixen alhora una condició bàsica perquè la Universitat pugui ampliar la seva tasca d'investigació i desenvolupament de la cultura, que tindrà com a resultat palpable un coneixement més precís i científic de la nostra pròpia realitat, un dels elements més significatius de la qual és i continuarà sent el sector turístic.